

Commissiedebat

Stikstof, NPLG en Natuur

Inbreng **IPO**

Op 7 september 2023 debatteert u over Stikstof, NPLG en Natuur. Graag geven de twaalf provincies hiervoor enkele gezamenlijke kernboodschappen mee naar aanleiding van de brief die donderdag verscheen over de actualisatie van de KDW's en agrarisch natuurbeheer.

Provincies maken zich grote zorgen over aanscherping van de Kritische Depositie Waarde

Minister van der Wal heeft op 31 augustus 2023 de Tweede Kamer geïnformeerd over actualisatie van de Kritische Depositie Waarden (KDW's) en andere nieuwe inzichten die worden meegenomen in een actualisatie van het rekenmodel AERIUS. De grote gevolgen die deze wijzigingen kunnen hebben voor een zorgvuldig gebiedsproces met onze inwoners en ondernemers, baren provincies grote zorgen. Voor hen neemt de onzekerheid – die toch al groot was – nog verder toe. Er is nog een verdere analyse nodig om te bepalen wat de gevolgen voor de opgaven precies zullen zijn, maar duidelijk is dat beleid en uitvoering nog verder uit elkaar drijven. Daarom willen de gezamenlijke provincies met spoed in gesprek met de minister, zodra de reikwijdte van deze wijzigingen helemaal duidelijk zijn.

We kunnen ons in het belang van onze ondernemers en inwoners geen stilstand permitteren en Nederland verder op slot zetten. Ongewenst zal het nu bovendien nog lastiger worden om de PAS melders te legaliseren. Om toch door te kunnen met onze gebiedsprocessen benadrukken de provincies het belang dat de minister zoekt naar een alternatief voor de KDW als omgevingswaarde om de staat van de stikstofgevoelige natuur mee vast te stellen. Provincies vinden het belangrijk dat uitvoering en beleid dichterbij elkaar komen en dat er met een bredere blik dan enkel stikstof als drukfactor wordt gekeken. Het is essentieel dat de piekbelasters regeling versterkt doorgaat en dat regelingen voor innovatie, verplaatsing en extensivering snel worden opengesteld. Voor de zogenoemde RAV factoren is snel een goed alternatief nodig om het gebruik van innovatieve technieken maximaal mogelijk te maken.

Jaap Smit (voorzitter van het IPO) reageerde afgelopen vrijdag ook nog op de brief [op de radio](#) bij BNR.

- *Zorg voor voorfinanciering van koplopermaatregelpakketten zodat de provincies aan de slag kunnen met de gebiedsgerichte aanpak*
- *Kom met een alternatief voor de KDW als omgevingswaarde in de wet*
- *Kom met een alternatief voor de bouwvrijstelling zodat projecten met geringe, tijdelijke uitstoot die op termijn zorgen voor vermindering van de uitstoot door kunnen*
- *Stel regelingen voor innovatie, verplaatsing en extensivering snel open, zodat ondernemers kunnen kiezen*
- *Kom met een alternatief voor de RAV factoren om innovaties te kunnen benutten*

Financiering Agrarisch natuurbeheer

Naast middelen om te investeren is het ook van belang dat de financiering van beheer structureel geregeld is. Om agrariërs bij te laten dragen aan de transitie van het landelijk gebied is het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) een cruciaal instrument. Het stelt de boeren in staat op een natuurinclusieve manier kwetsbare landschappen te onderhouden en soorten te beschermen.

Uit de besprekingen rond het Landbouwakkoord blijkt dat alle betrokken partijen een brede urgentie en noodzaak ervaren om maatschappelijke (ecosysteem)diensten structureel te belonen. We ervaren dat de belangstelling voor deelname aan het ANLb groot is en we zien een groot draagvlak om het ANLb verder uit te breiden.

Afgelopen jaar is gebleken dat de tarieven fors stijgen als gevolg van indexatie. Voor de komende 5 jaren gaat het in totaal om een bedrag van ruim € 200 mln, waarvoor financiering niet geregeld is. Hierdoor lag de keuze voor tussen óf meer middelen beschikbaar stellen óf naar beneden bijstellen van de ambities (areaal en intensiteit van beheer). Zowel Rijk als provincies wilden het laatste voorkomen. Provincies hebben daarop aangeboden om de extra kosten voor 2023 voor te financieren vanuit middelen voor 2024 en verder. Dit aanbod hebben de provincies gedaan, gelet op de toezegging die de (voormalige) Minister van landbouw heeft gedaan om een oplossing te zoeken voor het tekort aan beheermiddelen in het ANLb. Daarbij heeft de minister expliciet aangegeven dat hij dit ziet als een Rijksverantwoordelijkheid. Inmiddels hebben agrarische collectieven langjarige afspraken gemaakt met boeren, die het eerste jaar beheer al hebben uitgevoerd.

Wij hebben de Minister afgelopen maanden meermaals gevraagd om deze afspraak na te komen, en hebben vanuit het ministerie meerdere malen signalen gekregen dat er zicht was op dekking. Provincies zijn zeer onaangenaam verrast dat inmiddels gebleken is dat het Kabinet geen financiering beschikbaar stelt om dit financiële tekort te dichten. Daarmee komt het financieringstekort geheel voor rekening van de provincie. Dit stelt provincies voor een onmogelijke afweging: provincies hebben al beroep gedaan op middelen voor 2024 en verder. Zij zien -als het Rijk niet levert- geen andere optie dan het afschalen van het ANLb, danwel zal de financiering ten kosten gaan van andere noodzakelijke maatregelen in het landelijke gebied. Beide keuzen doen geen recht aan de grote inzet die agrariërs met het ANLb leveren aan de doelen in het landelijke gebied. Het zal afbreuk doen aan motivatie en vertrouwen bij betrokken agrariërs.

Wij doen daarom nogmaals een knellend beroep op het Rijk voor financiering van dit tekort, zodat wij het ANLb de komende jaren volop kunnen blijven inzetten om doelen te bereiken op een manier waarbij de boer een eerlijke beloning ontvangt.

➤ *Kom met financiering van het tekort bij Agrarisch natuurbeheer*